

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előjárónak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 6 cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérről közöltetnek. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyilatér sora 1 kor. Hirdetés és nyilatér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetési irda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Esdeklő szózat a nemzethez!*

Jelige: „Hazádnak rendületlenül
Légy hive!“ . . .

Leborulunk a Nemzet nagysága előtt! hála imát zengedezve adunk hálát Istenünknek ama nagy napon, melyen az 1900-ik évben érkezünk! Ezen évnek beálltával kétszázados multja lesz annak, hogy a római katolikus egyházzal unióra léptünk — mi görög katolikusok. — Az 1698—1699. évek óta elmondhatjuk, ha nem is mindnyájan — de általában, hogy: „annyi balszerencse, oly sok vizzály után“ — volt alkalmunk bebizonyítani hazafias ragaszkodásunkat a Magyar haza és Nemzet iránt — hü alattvalói létünket Felséges uralkodó Királyunk iránt.

Legyen szabad a többek között felemlíteni a következőket:

Mária Terézia Királynőnk uralkodása idejében, midőn arról volt szó: „Életünk- és vérünkkel áldozunk!“ — ott voltak őseink is a közös haza védelmében. — Az akkor is Balásfalván székelt gyulafehérvár-fogarasi gör. kath. püspökség a saját költségén egy század katonaságot teljesen felszerelve állított ki a haza védelmére!

Bab János püspök pedig a nagy éhínség idejében (1811—1817. között) kenyeret osztatott ki a hozzá folyamodó Székelységnek!

A mikolai kegy-képet — mely előtt egy buzgó nemzet mély tisztelettel meghajol — egy gör. kath. lelkész készítette. Ezekre, s több ily fényes lapokra hivatkozhatunk s teljes önértéssel elmondhatjuk, hogy általában hü és áldozatkész fiai voltunk — s ígéretet teszünk, hogy azok is fogunk maradni mindig — szeretett hazánknak!

Nyílt arczzal merjük tehát kinyújtani kezünket viszonti szívésségért azon reményben, hogy: *a jóságos cselekedet, mely teljesítve volt szükség idején — a multban — viszonti szívésségre talál a jelenben!* . . .

*Ezen felhívást a hazafias ügy érdekében szíves szóra közöljük s ennek támogatására felkérjük összes lapársainkat. Szerk.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Még egyszer új esztendő.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgyaja.)

(b. s.) Tisztelettel előlított mindennemű, nemű és rangu újságokban s mindenféle rovatokban követett már el merényleteket úgy az irodalom, mint a jó izlés rovására. S tisztelettel előlított, tökéletesen meg van arról győződve, hogy ha a másvilágon számon tartják az embereknek irásban elkövetett bűneit is, tisztelettel előlított a pokol mélységes fenekén is extra kabinetet kap és pedig bűneihez mérve két kályhafütyével . . .

Nem szeretem azonban a képletes beszédet. S rögös újságról pályámon itt ott annyi mindenféle dolgot lepleztem már le, hogy hütlenség lenne magam-magamhoz, ha ezuttal ki nem jelenteném, hogy ez a tisztelettel előlirt ur: én volnék.

És mégis, ha mérleget az esélyeket, melyek közt bűnös lelkem majdan megjelenik az Ur magas színe előtt és számolnom kell majdan a legigazságosabb bírónak, némi megnyugvást érek.

Ilyenkor sejtelveim támadnak, hogy Lucifer uraság halálom után nem igen kapja meg a várva-várt lakót. S a kályhafütyőimnek kiszemelt két ördög még jó ideig lödöröghet faczéron a pokolban.

Másvilágra költözködésem után ugyan, azonnal ki fog tűnni, hogy én bűneim soha versek faragásával nem tetéztem. S önképzőköri merényleteim is valamennyien kötetlen alakban disztelenkedtek.

És ez lényeges. Igen lényeges. És én titkos kárörömmel gondolok arra a jelenetre, a mikor minden kiderül és verselő társaim sünek majd helyettem . . .

Kérem: tisztelettel, nehogy feltessék ennek a bevezetésnek valahogy ülni. Mert ezt a kaján irigység sugalta tisztán. Én ugyanis rendkívül szeretem a verseket, még ha Hazafi Verai János, vagy Honfi Keresztési Pál polgártársaim cselekszik is azokat. És én lehetőleg elolvasok minden verset, a melyikhez csak egyszer hozzáférhetek. S szeretném, rendkívül sze-

Székely-Udvarhely város gör. kath. egyház községe, közelebbi értekezletén elhatározta, hogy a város fővonalán fekvő — már ronda állapotban levő — ősi időben fából épült lelkési és esperesi lakóháza helyett — tekintve a terület nagyságát — egy a czélnak megfelelő emeletes kőházat épít — melylyel a város díszét emelve — a román tanuló ifjúságnak is, kik magyarul tanulni ohajtnak s kik száma nézve ma is 20-nál többen vannak itt, convictus gyanánt — esperesi felügyelet mellett — ott-honul szolgáljon, azonban fájdalom! elmondhatjuk mi is édes üdvözítőnk szavával, hogy: „a lélek kész, de a test erőtelen!“ A szándék megvan, de az anyagi erő hiányzik.

Sok jeles hazafi pihent már meg e kis hajlék falai között s merített élettapasztalást a jövőre nézve! Sok bánatos szív nyert itt vigasztalást s távozott el innen lelki nyugalommal, illő tehát, hogy: a már szánalomra méltó százados és romlásnak indult faépület helyett a jelenkor hivatásának betölthetése czéljából mihamarább egy díszes kőház felépíttessék! Igen, mert:

E város a Székelyföld központján lévén s három középiskolával bírván, nagy jövő és dicső remény áll ennek létre hozásában, így a többek között:

Hazánkban a nemzeti kérdés megoldása, a magyar és román tanuló ifjúságnak már kiskorában együttes neveltetése, a valódi honfiai testvériség megalkotása, az édes haza védelme, a magyar nyelv-, irodalom- és helyes írás megtanulása, egy őszinte hazafias generáció neveltetése stb., mind oly tényezők a jelen korszakban, a jövőre nézve, hogy ezt egy művelt társadalom körében csakis a nevelői intézet adhatja meg, melyről írva van: „milyen polgárt nevelsz — olyant bírsz.“

Ezen czélból a belügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának 75706/899. — VII sz. magas engedélye és a balásfalvi nagyméltóságú érsekségnek 4246/899. sz. körrendeletére való hivatkozással — gyűjtő ívet nyitunk — s mély tisztelettel kérjük a kegyes gyűjtőket és adakozókat, hogy szíves ado-

mányaikat, tekintettel a czél üdvös voltának elérésére és az engedély korlátolt idejére — lehetőleg mielőbb nevére — Székely-Udvarhelyre eljuttatni méltóztatassanak.

A beküldendő kegyes adományokat hétről-hétre Udvarhelyvármegye hivatalos lapjában a „Székely-Udvarhely“-ben hálás köszönettel nyilvánosan nyugtatványozni s a pénzt az építendő bizottsághoz fogom áttenni.

Székely-Udvarhelyt, 1899. december 1-én.

Az egyházközség nevében:

Sándor István, s. k.,
g. kath. esperes.

A választások tisztasága. Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, a választók névjegyzékének összeírása tárgyában a vármegyék és városok központi választmányához körrendeletet intézet, tekintettel arra, hogy a kuriai bíróságról alkotott törvény 142. és 152. §-ai, melyek a képviselőválasztók névjegyzékének összeállítására, kiigazítására és a jogorvoslati kapcsolatos eljárás szabályozására vonatkoznak, január 1-én életbe lépett. A rendelet kiemeli a választói névjegyzék nagyságát: utasítja az összeíró küldöttségeket, hogy a törvény minden betűjét szigorúan megtartsák s annak szellemében járjanak el, hogy törvényes jogának gyakorlásából senki se zárossék ki. A választók ezuttal teljesen újból fognak összeírni s az új összeírások alapján készült névjegyzékeknek alapját vetik meg. A földadományok állandó jellegű megállapítása is ennek az évnek a földadata. A rendelet pontosan megállapítja a határidőket s fegyelmi felelősség terhe mellett utasítja az illetékes tényezőket a határidők szigorú betartására. A rendelet befejező részében a belügyminiszter kijelenti, hogy felelőssége teljes tudatában, felügyeleti hatáskörében a legnagyobb gondal fog eljárni; a törvény végrehajtása körül tapasztalt legkisebb mulasztást vagy törvénytétést pedig a legszigorúbban fogja megtorolni.

Öt esztendő.

Mese egy nadrágról, egy vasutról és még valami egyéb.

Sok, sok esztendővel ezelőtt, messze, messze a mesés keleten a nagy mikádó még nagyobb birodalmába hajó érkezett s a hajón olyan különös emberek, a milyenekről a menny birodalmában sohasem álmodtak az ég fiai.

A dolognak csakhamar híre futamodott s nagy néptömeg csődült össze a tengerpartra, hogy a jövővé-

Ujévi köszöntő.

Itt van egy év, itt van ujra,
Örömkre avagy bünkra,
Bizzunk mi csak Istenünkbe,
Reménykedve, hogy nem hagy el.
Éppen mostan ezen perczben,
Egy új évnek küszöbére,
Értünk el mi egészségbe,
Ezerkilencszázad évbe.
Egy századnak elteltével,
Ezernyolcszázad évekkel,
A kik mostanig még élünk,
Jó esztendőket töltöttünk.
A hogy jön az év kezdete,
Minden ember szíve tete,
De hogy mit hoz a jövődő,
Azaz egy már titkos jövő.
Ezért hát csak Istenünknek
Hála imánkat tegyük meg.
Hogy meg őrzött mi bennünket
A hazánkat s életünket.
Dicsértessék ő szent neve
S áldott legyen mindörökre,
Hogy ez országnak a népe,
Dicséretet mondjon érte.
Bizzunk mindig az Istenbe
Ha teremtet hát nem hagy el,
Megadja a szükségeket,
Élelmet és egészséget.
Jövő titkát mi nem tudva,
Bizzunk abba, Isten tudja
S gondot visel reánk ujra,
Betegeket meggyógyítja.
A mult év is ezen népre,
Áldást hozott jó tetézve,
Gabna gyümölcs, mindenféle
Jó gazdának csürösebe.

retném én is egyszer-egyszer egy szép verset írni, de bizony én nem tudok. Más egyebet sem igen tudok az igaz, de már verselni éppen sehogy sem. Deresedő fejjel már bevallhatja az ilyent az ember.

Néha napján, ha egy-egy árkus finom miniszter papiroszhoz jutok s véletlenül a tollam is egészen új — előfordul az ilyesmi is néha az ember életében — mondom ilyenkor különösen erőt vesz rajtam az a kívánság, hogy verset írjak. És én nem tudok. Pedig úgy szeretném megtanulni. De hát ezt nem lehet. Így hát irigységgel tölt el minden vers s irigységben barbar módra kicsufolok minden verselőt. Ez azonban a poetának hála Istennek semmit sem árt. Ellenben nekem maholnap több lesz az ellenségem, mint a hajam szála.

Vénülök s az öregséggel bizony együtt jár a szentimentalizmus. Hát én elhatároztam, hogy frontot változtatok s ezuttal minden néven-nevezendő verset, ha csak módomban lesz kiserkesztetek, hátha így csökkenne az ellenségeim száma s halálom után siró poeták alnák körül ravatolatot. Hüh be szép lenne . . .

Az új esztendőben a legelső vers, mely kezelésem alá került itt következik s én adom a kíséző levéllel együtt; annál is inkább, mert hát a vers is székelyi termék s az újságnak ezt a példányát, ha jól emlékszem királyi ügyészi felhívás értelmében a párisi kiállításra is el kell küldeni. A francziák valószínűleg azonban úgy sem értik meg s én voltaképpen nem isigen tudom, hogy ez mireánk-e veszteség vagy órajok nyereség. A levél és vers itt következik szó szerint:

A tekintetes hírlap szerkesztőséghez

Székely-Udvarhely.

Van szerencsém mint falusi székely ember ezen új évi köszöntő című művet kihirdetés véget a tks. szerkesztőséghez benyújtani s épen ezért alázatosan kérem méltóztatasson az új év első hetében megjelenő becses lapjába kitüntetni sziveskedjék mint székelyi népezsmo természetét.

Alázatos szolgálja maradok a szerkesztőségnek

Martonos, 1899. december végén,

Váry Dénes.

nyeket megbámulja. Mire partra szállottak, megtudta az újságot a császár is. Parancsot adott tüstént, hogy az idegeneket vezessék elébe, mert hát bármilyen kíváncsi is valaki, ha egyszer császár, csak nem mehet a tengerpartra ácsorogni a jámbor kulik közé. A hajósok a mint megértették valahogy miről van szó, ajándékokkal megrakodva azonnal a leghatalmasabb ur elé siettek. S az ég kiválasztott fia örömmel fogadta a szebbnél-szebb tárgyakat, melyeket hódotatuk jelölül raktak elébe az idegenek. Am régi dolog már, hogy az ember soha sincs megelégedve azzal a mije van s mindig többre vágyik. Miért lett volna kivétel ez alól a császár. Neki a hajósok praktikussabb ruhái tetszettek meg s ezek közül különösen a járás-kelésre igen alkalmas szűk nadrág. Nosza hívták s sürögésen az udvari szabót, hogy készítsen azonnal egy nadrágot, ha tud. Az udvari szabó pedig nem azért viselte magas hivatalát, hogy a mit elébe tettek azonnal utána ne tudta volna varrni. Hát készített egy pompás selyem nadrágot. S miképp igen örült az új öltönydarabnak s mindjárt magára is huzta. Öröme azonban csak addig tartott, míg a tükörbe nem pillantott s a mint ezt megeselekedte, azonnal dühös haragra változott. Ennek a haragnak pedig az udvari szabó adta meg az árát. Mert hát lenyakták menten. A nadrág ugyanis görbe volt. Kihirdették azután az egész birodalomban, hogy a megüresedett hivatalt az nyeri el a szabók közül, a ki egy pár egyenes száru nadrágot tud készíteni.

Pályáztak is igen sokan s nem igen hisszük, hogy valahol egyhamar annyi pompás nadrág készülne, mint akkor a mennyei birodalomban. Mihaszna azonban, ha mindeniknek a készítője halállal lakolt. A nadrágok ugyanis mind görbék voltak A hatalmas császár csaknem sirt díheben s utolsó eszközként az idegenekhez fordult. A hajó szabója el is készítette, a mit kívánt; de hát nem volt jobb az se a többinél. Karóba huzták azt is, de ezzel azután be is szűnt a szabóhalál; mert az idegen kijelentette, hogy nem a nadrágokban van hiba, hanem ő felsége lábászaráiban, tudniillik azok a görbék. A mint a császár meggyőződött, hogy az idegenek igazra van, lemondott az egész nadrágviselési tervről. S megtiltotta azt az alattvalóknak is. Az ég fia azonban épen úgy divatkedvelők, mint más földi halandók s a mennyei birodalomban divatba jött mégis a nadrág. Mert hát az praktikus ruhadarab s az ég fia praktikus emberek is.

Nem tudjuk hamarosan, melyik esztendőben egy angol konzorcium óriási pénzadózatokkal, támogatva az egész diplomáciától, felépítette Kínában az első vasuti vonalat. S megindult a gőzös szipolva, dűbörögve s hiában való volt a hatalmas kínai császár minden tilalma, mert a khinézerek a mandarintól le a kulig vigan utaztak az új vonatokon. A kínaiak ugyanis belátták, hogy a vasut megbecsülhetetlen közlekedési eszköz és használták; mert a kínaiak praktikus emberek.

A császár mit tehetett egyebet, jó képet vágott a dologhoz, hiszen belátta, hogy a haraggal sem mire sem megyen. Barátságosan közeledett az angolokhoz s alkuba boesátkozott velök, hogy adják el neki a vasutat. Az angolok kapva-kaptak a jó alkalmon s örültek neki, hogy a civilizáció hatalmas vívmányának meghódol a császár is. S busás áron eladták a vasutat.

A mint a vásár megtörtént, a császár neki állott és összeromboltatta az egész vonalat. Az angolok pedig neki állottak és felépítették a másodikat, mert hát az angolok is igen praktikus emberek. A khinézerek pedig még is csak használják a vasutat.

Öt esztendővel ezelőtt Székely-Udvarhely városában felállítottuk a második nyomdát és ezzel véget vetettünk annak a visszárs állapotnak, hogy a nagy közönség egyrésze nyomdai szükségletét sok költséggel és fáradsággal s főleg sok idővesztéssel idegen városból volt kénytelen beszerezni. Ugyan akkor egy lelkes kis csapat szerkesztésében és kiadásunkban éppen karácson napján megjelent a „Székely-Udvarhely” legelső száma.

Nem hivatalosan jöttünk; szükség, életbe vágó szükség volt úgy nyomdai vállalatunkra, mint a „Székely-Udvarhely”-re s mi csak engedünk annak a megtisztelő bizalomnak, mely a vármegye akkori vezető férfiai részéről bennünket ért.

A Dr Vajda Emil felelős szerkesztőből, Kénosy Béla, Solymossy Endre és Embery Árpád társszerkesztőkből és Pogány Kornél főmunkatársból álló szerkesztőség a leghelyesebben így formulázta volt annak idején lapunk célját:

„Magyarország minden vidékének, megyéjének, városának megvannak a maga külön igényei és szükségai. S ezeknek leghatásosabb szószólója ki lehet más, mint ő maga.

Székelységünk anyavárosa nélkülözötte azt az organumot, mely a megyét és várost szolgálja s így a székelység érdekeit védeni van hivatva.

E célból elhatároztuk, a megye irányadó köreinek támogatásával egy hetenként megjelenő közgazdasági, köznevelési és szépirodalmi hetilap megindítását.”

Öt esztendeje, hogy az első szám megjelent. Az egyetértés és a béke helyre állítása; ez volt a jel-szavunk s ez ma is.

Öt esztendő az idő véghetetlen tengerében kevés, igen kevés jól tudjuk. De szakadatlan munkában s küzdelemben eltöltött öt esztendő, a véges emberi életben már számot tesz.

Nagy anyagi kitartásra, véghetetlen szorgalomra volt szükségünk, hogy a „Székely-Udvarhely” öt esztendőig fennállhasson. Hiába való volt a vezetők jóakaró támogatása, a munkatársak tehetsége, fáradságot nem ismerő lelkes buzgalma. A székelység khinaibb volt a khinainál.

S míg ott a nagy khinézer császár mindent elkövetett az újítások ellen, de a nép minden tilalom daczára

meghódolt a praktikus újításoknak. A székelység saját ügyét példátlan nem törődéssel fogadta.

Akadnak nekünk is görbe nadrágosaink, a kiknek hiúságát bántotta az újság és a vállalat.

Mindezeket csak azért emlíjük fel most, hogy némi halvány képet adjuk a nagyközönségnek, milyen sok fáradságba s áldozatba került a Székely-Udvarhely megalapítása.

Lapunk mai számával a hatodik évfolyamába lép. Nem csupán a szerkesztőség és kiadóhivatal az érdem, hanem első sorban az előfizetők.

Nem akarunk dicsekedni vele, távol tőlünk még a gondolat is; de mikor magunk magunknak adunk számot vele, hogy mit végeztünk öt év alatt: némi büszkeséggel felelhetünk a kérdésre, hogy az adott körülmények között meglehetősen sokat.

Vállalatunk megindítása óta számottevő művek jelentek meg és jelennek kiadásunkban. S nem volt az a közügy semmiféle téren, melynek előharczosa a „Székely-Udvarhely” ne lett volna.

Dicsekvés számba menne, ha egyenként felsorolnók mindazokat az időös dolgokat, melyeknek megindítása, fellendítése és pártolása lapunk hasábjain indult meg.

Munkatársaink sorában, kik már majdnem mindnyájan az első szám megindításakor itt voltak: Adam Albert, Bedő Ferenc, Bod Károly, Csanády Zalán, Gálfalvi Diószeghy Samu, Daróczy János, Demeter Lőrincz dr, Diemár Károly, Embery Árpád, Fás Gyula, Fejes Áron, Ferencz Tivadar, Fischer Ferencz, Gáspár István, Glatz Ferencz, Gyarmathy Ferencz, Gyarmathy Dezső dr, Gönczi Lajos, Gyéres Mihály, Hann Károly, Hargita Nándor, Hlatky Miklós, Harmath Ödön, Jánossy Péter, Jung-Cseke Lajos, Kassay F. Ignác, Király Aladár, Kertész Albert, Kovács Dániel, Kovács Mór dr, Kondor Géza, Lányi Imre, Molnár Károly, Németh Albert, Nosz Gusztáv, Olasz Gyula, Pálfi Károly, Poppov Péter, Ravasz Árpád, Ráczkövy Sámuel dr, Sándor Mózes, Soó Gáspár, Solymossy Lajos dr, Solymossy Endre, Szabó Albert, Szombathalvi Lajos, Spaller József, Tamás Albert, Török Albert dr, Ugron János, Ugron István, Zonda József stb. stb. a helybeliek közül.

Áldor Imre, Balásy Dénes, Balogh Terka, Bedő József-né, Borbély Sámuel, Belle László, Benedek Elek (Székely Huszár), Benedek Imre, Balás Imre, Baczó Lajos, Batta-széki Lajos dr, Bólyhe Béla, Damó Dénes, Daniel Gábor id., Daniel Elek, Daniel Gábor dr, Daniel Károly, Derzi József, Demeter Dénes, Deák Gyuláné Végh Irma, Doros Györgyné, Deák Gyula, Elekes György, Fülel-Szántó Lajos, Felek Miklós, Farkas József, Ferencz Miklós, Gálffy Kálmán, Gálffy István, Hargittai Béla, Heltay Ferencz dr, Jakab Miklós, Jakabházy Gábor, Jakab József, Kovácsy Béla dr, Kovácsy Albert dr, Kriza Sándor, Kotsagh Sándor, Kovács Mihály, László Mihály dr, László Gyula, Lőrincz János, Máthé József, Marossy Mózes, Pálfi Ferencz, Pálfi Aladár, Péterfi Tamás, Palló István, Rákosi Viktor (Sipulus), Rózsa Géza dr, Ráduly Sándor, Sebesy Ákos, Sándor Lajos, Szent-Királyi Árpád, Szász Ferencz, Szalontai Albert, Sz. Szakáts Péter, F. Szabó Lajos, Szeles Antal Tarasfalvi Albert, Tokaji László, Tompa Árpád, Ungváry Berta, Végh Ferencz, Vitályos Albert, Veres Ferencz, Veress Menyhért, Veress Mózes stb. stb. a vidékiek közül.

A munkatársaink ez a diszes gárdája jövőre is a Székely-Udvarhely kötelekeiben maradt.

Lapunk a jövőben is első sorban a vármegyét szolgálja, tehát a székelység érdekeit.

A székelység organuma, az voltunk s azok is maradunk.

A Székely-Udvarhely az lesz a jövőben is, a mi a multban volt.

S midőn úgy munkatársainknak, mint az előfizető közönségnek eddigi kegyes támogatásáért hálás köszönetünket nyilvánítjuk kérjük, hogy azt a jövőben se vonják meg tőlünk.

Bizunk benne, hogy a tespedésnek, a maradiságnak valahára vége lesz s a székelység sem zárkozik el saját ügyei elől. Nem lesz rosszabb a khinainál. S a székelység haladásának egyik legfontosabb faktorát: a „Székely-Udvarhely”-et a jövőben még jobban támogatja és pártolja.

Mi hisszük, hogy így lesz. Az előfizetési árak lapunk címoldalán olvashatók.

Teljes tisztelettel:
A „Székely-Udvarhely” szerkesztősége és kiadóhivatala.

TANÜGY.

A kolozsvári Ferencz József magy. kir. tudományegyetemen az 1899—1900-dik tanév II. felére a beiratkozások a tanulmányi-, fegyelmi- és leckepezés-szabályzat 24. §-a értelmében 1900-ik évi január hó 7-én kezdődnek, ugyanezen hó 18-ig behárólag tartatnak. A kik ezen határidőben valamely elháríthatatlan akadály miatt személyesen nem jelentkezhetnek, a tanulmányi-, fegyelmi- és leckepezés-szabályzat 25. §-a értelmében a fennebb megszabott határidőn belül tartoznak akadályoztatásukat igazoló hiteles okmányokkal felszerelt és az illető kar dekanájához intézett kérvényben előjegyztetésüket kikérni s meghatározni azt az időpontot is, a mikor személyesen megjelenhetnek s beiratásukat egy a quaeaturában, mint az egyes tanároknál teljesíthetik. E határidő azonban február hó 24-én túl nem terjedhet.

Meghívó. Az udvarhelyvármegyei általános tanítóegylet Udvarhely járási fiókköre 1900. évi január 18-án d. e. 8 órakor Székely-Udvarhelyt, a községi iskola termében gyűlést tart, melyre a kör minden tagját tisztelettel meghívom. Miklósfalván, 1900. január 4-én. Sándor Lajos, köri elnök.

IRODALOM.

Boros György teologiai tanár a kolozsvári Dávid Ferencz-egylet nagytevékenységű titkára szerkesztésében egy 82 oldalra terjedő füzet jelent meg „Tizenkét ezikk az unitarismusról” cím alatt. A füzet kiadója a Dávid Ferencz-egylet, mely a vallásos eszmék tisztázása, terjesztése és a vallásérkölesi élet javítása terén anyagi áldozatoktól sem rettenve vissza, teljesíti a szó teljes értelmében nemes hivatását. Maga a füzet 10 jeles unitárius írónak lelkiismeretes munkája s alkalmas arra, hogy az egyház hiveiben fejtsse és öntudatosá tegye az unitáriusok szerinti vallásos eszméket, de nagyon jó arra is, hogy más felekezetiúeknek az unitáriusokról táplált némely téves nézeteit eloszlassa. Minden vallásos eszme, a mig az erkölcsi élet ébrentartására, fejlesztésére befolyással van, létjogosultsággal bír s fontos társadalmi alkotások csiráját hordozhatja magában. Oly irányt látunk e füzetben, mely e kiválóan magyar egyház eszményi céljait, törekvéseit a legszebb világításban mutatja be. A gondos szerkesztő avatott kézzel a füzet három cikkelyét adja, a főszerző pedig a bevezető első cikkelyt a tőle megszokott könnyed, szines formában írta meg. A tárgyak változatossága s az irány választékossága igazán élvezetes, hasznos olvasmánygyá teszük. Ajánljuk az érdeklődők szives figyelmébe. Ára 30 kr.

Naptárak az 1900. évre legnagyobb választékban a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése, Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca) kaphatók. A legkedveltebb és elterjedtebb Naptárak:

1. Székely-Egyleti Képes Naptár	30 kr.	21. Hetedhétországra szóló mesék naptára	25 kr.
2. Erdélyi Képes Naptár	30 kr.	22. épes Kossuth napt.	25 kr.
3. épes Cs aládi Naptár	60 kr.	23. Ezernyelcszáznegyvennyolcz naptára	25 kr.
4. Regőli Bácsi Naptár	40 kr.	24. Bányam iram neves-sűnk naptára	25 kr.
5. Protestáns Új Képes Naptár	40 kr.	25. Szántóvölgy naptára	25 kr.
6. Ózhasznu Nagy Képes Naptár	40 kr.	26. Képes keresztény napt.	25 kr.
7. Képes Kossuth Naptár	30 kr.	27. Hit, remény, szeretet és a Szent Család nagy képes naptára	30 kr.
8. Petőfi Naptár	30 kr.	28. A magyar nemzet nagy képes naptára	30 kr.
9. A Szent Család Képes Naptára	30 kr.	29. Budapesti képes családi naptár	30 kr.
10. A Szent Háromság Naptára	20 kr.	30. József főherczeg honvéd-naptár	30 kr.
11. A Nepszabadság Naptára	20 kr.	31. Lépes Petőfi-naptár	30 kr.
12. Az Igazságos Mátyás király Naptára	20 kr.	32. Magyar hősök naptára	40 kr.
13. Függelenségi Naptár	20 kr.	33. Mesélő bácsi naptára	40 kr.
14. Földművesek Naptára	20 kr.	34. A Kosmos nagy képes naptára	45 kr.
15. Tündérek Naptára	20 kr.	35. Magyar millenium-napt.	55 kr.
16. Ós-Magyarok Napt.	20 kr.	36. Otthon nagy képes családi naptár	55 kr.
17. Kis mesélő naptár	20 kr.	37. Budapesti Bote	40 kr.
18. is házi naptár	20 kr.	38. Neuer illustrirter Volkskalender	40 kr.
19. Ezeresztendő Magyarország Naptára	25 kr.	39. Athenaeum nagy képes napt. 1 frt.	
20. A magyar nép kis képes naptára	25 kr.		
Egyetemes Regénytár Almanach	1 frt.		

Ezekon kívül heti előjegyzési, fali stb. naptárak.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az új évben.

Eltűnt hát a régi . . .	Mint a folyót útja
Helyet adott ismét	Ezervaltozat
Egy új esztendőnek.	Partok között hordja:
Vele — bár csalódtunk —	Ugy visz a remény is
Vágyaink, reményink	Ujabb csalódások
Uj szálakat szőnek.	Sirjai közt sorba . . .

Sivár életünkben	Hogy kábit az öröm,
Nyugtalan lélekkel	Zsibbasztó fájdalomát
Keressük a zunk . . .	Csak későre tudjuk,
És hogyha elértük,	Mikor a biztatást
Pihenni se tudunk,	Gyógyulásra vágyó
Ujbold menni vágyunk.	Lelkünknek hazudjuk.

Bölesódal, ifju vágy,
Férfi tett és aggkor,
Melynek álma sincsen:
Mi elégíthet ki,
Ha nem a végtelen,
Hacsak nem az Isten...?!

Fülel Sz. Lajos.

— **Lapunk mai számához** posta-utalványokat csatoltunk, hogy az előfizetést m. t. olvasóinknak ezzel is megkönnyítsük. Kérjük ezeket felhasználni és ismerőseik körében lapunkat terjeszteni. Az utalvány szövegében a nem kívánt rész egyszerűen áthúzandó.

— **Uj évi tisztelegés a vármegye fő- és alispánjánál.** Régi jó szokáshoz híven, ez évben is a legszívélyesebben üdvözölték ujév napján vármegyénk fő- és alispánját. Hol-laky Arthur főispánhoz a vármegye és város tisztviselői karát Damokos Andor dr. vármegyénk alispánja vezette s tolmácsolta, kifejezte a maga és a tisztviselői karok nevében őszinte jó kívánatait. Kérte, hogy az új év alkalmából Ő császári és apostoli királyi felségéhez juttassa el a vármegye és város tisztviselői karának alattvalói legjobb kívánatait. Erre főispánunk meleg szavakkal megköszöntötte a koronás királyunk ő felsége iránt kifejezett rendíthetlen hűséget, üdv- és szerencsekívánatot s ígerte, hogy illetékes uton a trón számolyához juttatja. Hálás érzelmeikkel fogadta az iránta nyilvánítt jókívánatokat. Biztosította továbbí jóindulatáról. Majd a tisztviselői karok a főjegyző vezetésével az alispánt üdvözölték.

— **Majláth püspök és a zetelaki ember.** Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspöknek fényes emlékező tehetőségéről s legfőképpen népies kedvességéről ad tanubizony-ságot azon eset, mely a napokban történt. A tövisi állomáson Biró Mihály bement az étkezőbe s alig foglalt helyet,

Majláth gróf hozzá ment s majdnem felőrüg elbeszélgetett Bíró Mihály urammal, ki zetelaki földműves, s a kit csakis egyszer látott volt még az erdélyi püspök. Mondanunk sem kell, hogy Bíró uram itthon méltó büszkeséggel beszélte el a nem várt és nem remélt kitüntetését.

— **Esküvő.** Fazakas Dénes bözödjfalvi tanító, Fazakas Dénes fiatfalvi körjegyző fia e hó 3-án esküdtött örök hűséget Szalontai Ilonának, Szalontai Albert székykeresztúri kir. végrehajtó kedves leányának Székely-Keresztúrt.

— **Kinevezések.** Az igazságügyi m. kir. miniszter a helybeli kir. ügyészség kerületébe Székely-Udvarhelyre: Soó Rezső dr ügyvédet, helyettesének Bartók Gyula aljegyzőt; Homoród-Oklándra: Gotthárd Jánost, helyettesének Máthé Dénes aljegyzőt; Székely-Keresztúrra: Viola Sándor dr. ügyvédjelöltet, helyettesének Nesztor Lőrincz joggyakornokot — kir. ügyészségi megbízottaknak nevezte ki. — A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter Nemes Julia okl. tanítónőt a nagygalambfalvi áll. elemi iskolához rendes tanítónőnek nevezte ki. — A pénzügyi m. kir. miniszter égei Major Ferencz segesvári kir. p. ü. ig. számgyakornokot a brassói pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számtisztnek nevezte ki.

— **A szegény emberek öröme.** Lapunk mult számában említettük, hogy vármegyénk közszeretében álló főispánja mult vasárnap Tarsafalvára utazott, hogy a Pálffy Dénes földbírókossal több, mint 30 év óta szolgáló Csiki Andrásnak a földmivelési m. kir. miniszter elismerését személyesen adja át. Fényesen fogadták főispánunkat. Diszkapuval várták. Több, mint 12 községből a tüzoltóság sorfalat állott és tisztelgett. Beláthatlan embertömeg gyűlt a diszkapuhoz, hol Pap Pál ifj., kobátdemetfalvi közs. pénztáros, székely embertől is ritkán hallható szép beszédben üdvözölte. Főispánunk meleg szavakkal viszonozta. Majd zenezővel, példás rendben vonult a menet az ünnepély színhelyére, hol Hollak Arthur főispán átadta az ünnepeltnek az 50 korona jutalmat és diszoklevelet beszéd kíséretében. Erre Györfly Ferencz szentmihályi pap mélyreható beszédet mondott s megköszönte főispánunknak fáradságát, melyet az erdem jutalmazására fordítani kegyes volt. Majd Ürmösi Sándor tarsafalvi pap — levonva a megható ténykedésből a tanúságot a nép javára — felkérte főispán Ó méltóságát, hogy a jelen voltak nevében mondjon hálás köszönetet Darányi Ignác dr. földmivelésügyi m. kir. miniszternek nagyrétküi kitüntetéseiért. A járás részéről ott voltak Gálffy Kálmán főszolgabíró és Dollny Róbert szolgabíró is. — E hónap 3-án Szent-Erzsébeten folyt le az előbbihez hasonló másik ünnepség. Ezuttal Hollak Arthur főispán és Damokos Andor dr alispán szintén diszkapuval fogadták a szomszédos községek tüzoltói és igen nagyszámu közönség. Itt Buzogány József újszékelyi közs. bíró üdvözölte a fő- és alispánt. Ezuttal Kemény Béla báró földbírtokos udvarába vonult a menet, a kinek Koréh Sándor nevű segédkeresztést érte a magas kitüntetés 40 évi hű szolgálataért. Az ünnepség színhelyén Kertész Mózes fogadta az érkezőket, mire főispánunk szívhez szóló, szép beszéd közben átadta Koréhnek az 50 korona jutalmat és diszoklevelet. Majd Damokos dr alispán, Gálffy főszolgabíró és Gombos Sámuel tanár beszéltek. Az ünnepséget a kissalymosi daloskór szép éneke zárta be. Ezuttal Kemény Béla báró vendégül fogadta fő- és alispánunkat s az összesereglett székely atyafiaknak 45 veder bort adott, a kik zene mellett vígan köszöntöttek és éltették Koréh Sándort s áldott lelkü, nemes szívü gazdáját Kemény Béla bárót.

— **Az uri Kaszinó pártatlanságára** vall azon felhívás, mely szerint a helybeli vendéglősöket és czukrázszokat — az eddigi szokások helyett — az elnökség nyilvánosan felszólítja; hogy a kik a folyó évi február hó 1-én tartandó táncestélyen a vendéglőt és czukrázszatot ellátni ohajlják, ajánlataikat az áratok feltüntető étappakkal együtt e hó 10-ikéig Solymossy Lajos dr, bizotts. elnökhöz nyujtsák be.

— **Két életmentő ember.** Deczember 27-én az égei határon jásfalvi Jakab Lőrincz egy megtagyott embert talált. A jászivü felebarát másfélkilómeter távolságról a hátán szállította be a tehetetlen, már halottnak vélt embert a faluba, a hol azonnal hozzá fogtak a mentési műve'etekhez, a melynek eredménye kedvező lett, mert két és fél órai kemény dörzsölés után, már lélegzeni s nemsokára szólni is kezdett a halottnak vélt idegen. Másnap a vizsgálat kiderítette, hogy az ismert. a h.-sz-t-mártoni Péter Mózes, a ki ittas fővel indult Ábránfalvára, de a hideg miatt majdnem életébe került ez utja. Most lsten után jásfalvi Jakab Lőrincznek és égei Ferencz Dénesnek köszönheti életét. A községi bíró másnap falujába szállította a szerencsétlent.

— **Diák bál.** A székelyudvarhelyi ev. ref. kollégium ifjusága 1900. január hó 27-én (szombaton) a „Kirándulási alap" javára táncestélyt rendez. A meghívók a napokban mennek szét. A rendezőség fardhatatlanul buzgólkodik az est sikerének érdekében.

— **A m. kir. levélhordó falun.** A posta- és táviró igazgatósága kérés folytán elrendelte, hogy a helybeli postahivataltól ezentul Bethlenfalva és Kadicsfalva községekbe is naponta kétszer a postai küldemények m. kir. levélhordó által kézbesíttessenek. E hó 4-én volt a várva-várt nagy nap. Ekkor vonult ki Buzogány levélhordó első ízben s tette meg a kb. 32 kmtr hosszú utat. Midőn igen örülünk a mindenesetre szép haladásnak, egyuttal konstatáljuk, hogy az egész város területére (ide számítva Szombafalva városrészt is) a jelenlegi négy levélhordó kevésnek bizonyult s nagyon ohajtandó, hogy az ötödik is mielőbb beallíttassék. Vármegyénk többi községeinek postai mizériái megszüntetésére nézve, mely már régea foglalkoztatja az irányadó köröket, célszerűnek látnók, ha körjegyzői csoportonként egy-egy lóháton járó postás alkalmaztatnék. Ma már annyi a katonaviseli, nyugdíjazott és végkielégítést nyert ember, hogy erre alkalmas, megbízható és kaucziót tenni tudó egyént bőven lehetne találni. Ló helyett a bicikli is esetleg czélszerű volna.

— **Fillérestély.** A polgári önképző-egylet ez idei első fillérestélyét hétfőn f. hó 8-án tartja meg. A rendezők

Szentes Ilona, Mészáros Róza és Valentsik Lajos, Valentsik Endre olyan változatos műsorral gondoskodtak, mely valóban méltó egy egyesülethez, mint az első estélyhez. Dialogot adnak elő Kovácsy Albert dr és Kondor Géza, ugyszintén Bokros Irénke és Fodor Boldizsár. Ezenkívül szaval Nagy Irma. A műsor egyik legérdekesebb száma ének lesz. Azt azonban nem árulhatjuk el, hogy ki énekel.

— **Az Erdélyi Kárpát Egyesület** közbenjárására a keresk. miniszter engedélyezte, hogy az olyan vasuti állomásokon, a hol pályavendéglők nincsenek és a hol egészséges kutyv nem áll rendelkezésre: az erdélyi ásványvizek árusíttassanak s nincs kifogása az ellen, hogy az alsóbb rendű vasuti alkalmazottak önként vállalkozó családtagjai, özvegyei, vagy árvai azon állomásokon, hol a személyszállító vonatok megfelelő tartózkodási idővel bírnak, árusítsák. — Egyszeresint kieszközölte a nevezett egyesület, hogy a nemzetközi hálókocsi társulat hajlandó a vasuti étkező kocsihka egy erdélyi ásványvizet is bevezetni. Erre nézve a források tulajdonosait ajánlatok tételére felkérte az egyesület.

— **Nyilvános számadás.** Szombafalva városrészből decz. 26-án s közkívánatra újév estéjén ismételtén az iskola nagyobb növendékei által előadott szindarab és pástorjáték — daczára a belépő jegyek igen csekély voltának — 63 k. 28 fillér kiadást leszámítva 61 k. 24 f. tiszta hasznot hozott. Felülfizettek: Jakab Antal 2 k. Gál Imre, Tallyán Imre, Tallyán Gyula és Bálint Gábor 1—1 k. Jencsik János és Szibián Györgyné 60—60 f. Györfly Lajos, László Istvánné és N. N. 40—40 f. Id. Györfly Ferencz, György Mózes és Keresztes Sándor 20—20 f. Barabás József 10 fillér. Valamint a szives felülfizetők, egy a szives érdeklődők is fogadják a nyilvánosság terén is az iskola ndvéfien kifejezett hálás köszönetem nyilvánítását. Gál Mihály, tanító.

— **Az E. M. K. E.** udvarhelyvármegyéi és városi fiókja folyó hó 14-én d. e. 11 órakor a vármegyeház kisebbik tanácskozó termében rendes közgyűlést tart, melyen megválasztja tisztí karát s határoz követendő tevékenysége iránt. E közgyűlésre az igen tisztelt egyesületi tagok ezuton is meghívotnak.

— **Műkedvelői előadás Égében.** Égében folyó hó 14 én egy tisztán székely ifjakból alakult műkedvelői társaság kosaras táncvizsgálommal egybekötött színelőadást rendez, melyre a közönség figyelmét előre is felhívjuk. Mi hisszük, hogy a mult évi siker csak buzditotta a törekvő székely társaságot s most még nagyobb siker fogja koronázni fáradságát. A jövedelem egyrésze a Tanítók Háza javára fordítatik s így első sorban is a tanítók jó indulatába ajánljuk a társaság törekvéseit és pártolását. Különbön meghívók is küldetnek szét.

— **Vigyázzunk a fillérekre!** A fillér, a koronának százádrésze, újévig igen titkos, szerény életet él, senki sem látta, sehol sem fordul meg, de a hiányát sem igen érezték. Amde a kötelező koronaszámítással egyidejűleg — mint tudjuk — életbelepett az új postatarifa is, a mely a levelező-lap árát a külföldi forgalomban (tehát Bécsre, Ausztriára nézve is) két krajczárról öt fillerre emelte föl. Ha tehát valaki régi levelező-lapot ir olyan külső országba, a hová eddig 2 kros levelezőlapot irhatott, a helyeg mellé ragasszon még egyfilléres bélyeglet, mert különben a czimzették büntetést fizetnek, a mit a legtöbbben nem igen szivesen tesznek.

— **Nyilvános számadás.** A Zetelakán deczember 23-án, 31-én és e hó 1-én tartott színelőadásokon felülfizettek: Egy társaság 10 k., Sebestyén Mózes plebános 1 k. 50 f., Hargittai Béla közs. jegyző 2 k., Jaga András csendőr 70 f., Bíró Mihály közs. főbíró 20 f., Sebestyén Mózes 1 k., Spuller Adolf 1 k. 50 f., N. N. 50 f., Goldstein Dani 2 k., Máthé József s-jegyző 2 k., Benedek János 50 f., Bálint Ferencz VI. o. t. 50 fillért. A költségeken kívül megmaradt 40 korona, melyet a tanító-testület a Tanítók Háza ezimén az ottani postatakarékpénztárba helyeztet el ideiglenesen.

— **A székelykeresztúri 48-as függetlenségi kör** folyó hó 13-án saját pénztára javára özv. Horváth Istvánné termében zártkörű bált rendez, melyre a nagyközönséget ez uton is meghívja. Kezdeté este 7 órakor lesz és a felülfizetéseket újságilag nyugtázzák.

— **Véletlen halál.** Vass Ferencz martonosi lakos 13 éves fia játék közben véletlenül felakasztotta magát s mig észrevették, meghalt.

— **Jubiláló njság a Székelyföldön.** A felhivatalos „Magyar Nemzet"-ben olvassuk székely lapjáról a következő, nekünk is jöleső sorokat: A Marosvásárhelyt megjelölő „Székely-Lapok" harmadik évfolyamába lépett az új század első napjával. Nagy szó ez, ha szám-bavesszük, hogy vidéki lapot ért ez a ritka szerencse. Hogy az ünnepi fordulót megérhette, azt kétségtelenül a maga érdemeinek köszönheti csak. Jól szerkesztett, tartalmas, élénk lap a mi kollegánk, mely egynehány ilyen évfordulót megír még bizvást. A 31-ik esztendőit újításal is lezdi: négyyszer jelenik meg ezentul hetenkint, hogy annál jobban istápolhassa a sok idegen nemzetiség közé szorult magyarság érdekeit. Előfizetési ára így is csak mindössze 16 korona egy esztendőre.

— **„Közgazgatási akadémiák"** ez. alatt, a vármegyénkben megjelenő ezidő szerint sem hivatalos lapban egy „megrovási kaland" van írva lapunk ellen azon alkalomból, hogy „Nyilt tér"-ben — melynek sem alakjairt, sem pedig tartalmáért — miként az esetről-esetre megjegyzésben van — a szerkesztőség nem felelős, — mult számunkban napvilágot látott egy cikkely. Már több alkalommal tapasztaltuk, hogy az illető ezidő szerint sem hivatalos lapnak miért fáj a mi fejünk s épen azért nem is tartjuk szükségesnek a más háza előtt való söpörgetésével bővebben foglalkozni. Közérdekü közleményekkel — hála munkatársaink ügybuzgóságának — annyira el vagyunk látva, hogy egymás felfalására vezethető polemikára nem szorultunk. Végezzük tehát to-

vábbra is megkezdett munkálkodásunkat — mindenki a székelység javára. A „Nyilt-tér"-i közleményeket soronként 1 koronával megszokták fizetni s hivatkozhatnánk t. lapjárunkra, hogy azokat — válogatás nélkül — még olesóbban is közölte, mikor azzal kiadóhivatalát megbizták. Megkívánjuk jegyezni, hogy az „oklándi kettős telefon és társa"-ival mi szolidaritást soha sem vállaltunk s az általuk legutóbbi számunkban elmondottakat nem tettük és nem tesszük magunkévá. Azt mi is ohajtjuk, hogy az oklándi panaszoknak egyszer és mindenkorra vége legyen. A bíróság már erélyes, ügyes, tevékeny vezetőt nyert, most már még csak az van hátra, hogy a közgazgatás is azt nyerjen — jól lehet eddig is az volt — a főszolgabíró személyében. Az ügyesség és tevékenység azonban nem az életkortól függ, a mint azt a kérdéses nyilttéri cikk keresi, mert a tudás nem a kortól, hanem az előkészültségtől és tapasztaltságtól függ. A „praktikáns gyerkőc" biztosan jobban beválik, mint valami kérdésmesült. Különbön a ki haragszik, annak rendesen nincs igaza. Másfelől pedig kijelentjük, hogy sem egyszer, sem máskor semmifele polemikába nem bocsátkozunk.

— **A szentlászlói olvasó-egylet** saját könyvtára javára e hó 13-án Molnár Dániel tanító, egyleti elnök vezetése mellett igen gazdag műsorral táncvizgalmat rendez, melyre e helyen is meghívja a n. é. közönséget.

A magyar ipar.

január 6.

Harminez év óta beszélnek a magyar ipar fellendítéséről, de annyit soha sem emlegettek az „ipar" szót, mint a mióta Hegedüs Sándor van a kereskedelmi kormány élén.

A miniszter Budapesten kezdte meg a különféle küldöttségek fogadását és minden egyes küldöttségnek tudott valami újat mondani azokról a tervekről, melyek agyában az ipar érdekében megfogamzottak. Aztán utra kelt, hogy sorra látogassa meg a vidéki i parvállalatokat és it aztán újból mondott nagy beszédeket, sőt a tisztelőre rendezett banketten is olyan szépen beszélt a magyar ipar fellendülésének feltételeiről, hogy szinte öröm volt hallgatni annak a férfinak a beszédét, a kinek minden egyes szava azt mondja el, hogy a magyar ipar ügye igazán a szíven fekszik.

Özömmel látjuk tehát most, hogy olyan férfi áll a kereskedelmi kormány élén, a ki igazán megható szeretettel viseltetik a hosszú évek óta tengődő magyar ipar fellendülése iránt; de annál megrendítőbben hat meg bennünket az a tudat, hogy a férfiakban csakis a jóakaratot vagyunk képesek felfedezni és miben sem látjuk biztosítékát annak, hogy ez a sok jó akarat czélhoz vezessen.

A miniszter minden szava azt árulja el, hogy Hegedüs miniszter logikusan gondolkozó, okos ember és épen ebben látjuk mi azt a nagy tragediát, a melyben a ferfiu nemes törekvése hajótörést fog szenvedni; mert egyáltalán nem tétélezhetjük fel, hogy Hegedüs miniszter ne tudná azt is, hogy minden törekvése hiába való és nem tétélezhetjük fel ezt arra, hogy a sok jó akarattal dolgozó miniszter ne látna folyton maga előtt azt a zátonyt, a mely elháríthatatlan akadályokat gördít ügyesen vezetett hajója elé.

Hegedüs miniszter e szomorú viszonya között ugy lesz, mint a bátor hajós, a ki a legnagyobb veszéllyel szemben is bátran megy előre és utjában akadályt csakis hajótörés képezhet.

Ő már rég látja azt a szirtet, a mely bátran vezetett hajóját izzé-porrá zuzza, de azért küzd és előre megy, mert ezt parancsolja a czélhoz való jutás erős törekvése.

Harminez éves kinos vergődés után mindenki meggyőződhetett arról, hogy a magyar ipar fejlődését a közös vánterület s a közös bank önző kamatláb politikája teljesen lehetetlenné teszi.

A nyugati civilizált államok iparuk óriási fellendülését két körülménynek köszönhetik. Az egyik a védvám, a másik pedig az olesó tőke. Nálunk mindkettő hiányzik. Tehát ki merné józan ésszel feltételezni, hogy e két hatalmas faktorra nálunk nincsen szükség és nálunk ezek nélkül is elérhetjük a zsenge magyar ipar fellendülését.

Az olesó és rosz osztrák iparcikkék elárasztják piacainkat és ezzel az áramlattal a magyar kis ipar sohasem tudott megküzdni. A kis ipar nálunk véképben koldusbotra jutott. Sokat tudna nekünk erről elmondani az a tizezer budapesti házmester, a számtalan munkanélküli proletár és a sok bolti szolga, hordár és urasági inas, a kik nehány év előtt még mind becsületes vidéki iparosok voltak és most a fővárosban keresnek menedéket, mert a vidéken az osztrák ipar beáramlása koldusbotot adott kezükbe.

Nagyiparunk fejlődését meg drága pénz akasztja meg. De azért a számtalan panasz daczára is követelő marad a tőke, mert az osztrák forrásból jutna nemcsak hozzánk, az osztrákoknak pedig az áll érdekében, hogy iparunkat ennek segélyével is tönkre tegyék.

Hegedüs okosan és szépen beszél, de a szép beszéd csak abban ébresztheti fel a remény fényugarát, a ki a magyar ipar fejlődésének akadályait nem ismeri.

KÖZGAZDASÁG.

Védekezés a jégverés ellen. A viharzó ágyak használhatóságát kipróbálta a földművelésügyi miniszter megbízásából Roum Oszkár meteorológiai asszisztens.

Kereskedelem.

Az áruforgalmi statisztikai nyilatkozatok megváltoztatása. Az államvasutak üzletvezetősége közzéteszi, hogy az áruforgalmi adatszolgáltatást újonnan szabályozó 86642/1899. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében 1900. évi január hó 1-től kezdve a külföldről érkezett és oda feladott áruk statisztikai bevallásához új aranyilatkozati nyomtatványokat kell használni.

Egy angol konzorcium megvette a csikszentdomok-balánbányai rézbányákat.

A kamarai titkárok e hó 5-én a kereskedelmi miniszteriumban tartott értekezleten Sz. Szakáts Péter titkár vett részt a székely iparkamara részéről.

Szerkesztői üzenetek.

B. u. é. k.! Lapunk szerkesztőségéhez oly sok b. u. é. k. érkezett, hogy azokra külön-külön válaszolni időnként nem telik.

D. F. A zombori előjáróság újra választása ügyében - levele késői érkezése miatt - jelenleg tájékozva nem vagyunk. Jövő számban megadjuk a kívánt felvilágosítást.

F. Sz. L. Budapest. Jókívánataidat viszonzozzuk. Ohajtásaidat szívesen teljesítettük. Mult évi ígéreted kérjük. Külön levelet nem írhatunk. Sok az elfoglaltságunk. Szíves köszöntés!

Szekeres János róm. kath. lelkész urnak H. Karacsonfalva. Beküldött válaszcikkelyét csakis a „Nyit-tér”-ben közölhetjük - hangja és tartalmánál fogva, Szíves értesítését kérjük erre nézve kiadóhivatalunkhoz.

- cz - s Uj-Verbász. Köszönjük. A lapot megindítottuk. Szíves üdvözlét.

Dr Sz. L. H. Oklánd. Beküldött cikkelyével levelének legutolsó része értelmében jártunk el azon külsőséggel, hogy kéziratokat vissza nem adunk, sem nem küldünk. Szíves üdvözlét!

Kiváncsinak. (b. s.) jegy alatt Bakó Samu ur, lapunk rendes dolgozó társa ir. Az „Oklándi Kettős Telefon és Társai” aláírású cikkely íróját nem nevezhetjük meg, mivel arra felhatalmazást nem nyertünk.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 23524-899. alisp.

Az 1900. évi felülvizsgáló bizottságok működésére vonatkozó honvédelmi miniszteri rendelet szerint

- januárius 11-ik napján, februárius 10-ik napján, márczius 3-ik napján, április 10-ik napján, május 9-ik napján } és szükség esetén a követ-junius 8-ik napján } közé hétköznapokon, július 11-ik napján, augusztus 3-ik napján, október 12-ik és 25-ik } napján és szükség esetén a november 9-ik } következő hétköznapokon

deceMBER 6-ik napján van megállapítva és pedig ezen vármegye területét érdeklőleg Brassóban.

A felülvizsgáló bizottságok polgári elnöke Ürmösi Maurer Mihály es. és kir. kamarás, Brassóvármegye főispánja és helyettes polgári elnök gyanánt: dr Jeckel Frigyes, Brassóvármegye alispánja.

A felülvizsgáló bizottság a kitűzött napokon d. e. 9 órakor kezd meg működését, hacsak a polgári elnök másképen nem intézkedik.

Ezen rendelkezést érdekeltekkel tudomásvétel és szigorú alkalmazkodás végett közlöm.

Székely-Udvarhelyen, 1899. évi decz. hó 27-én.

Dr Damokos Andor, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 24111-899. alisp.

3 főszoalgaíró és rendőrfőkapitány urnak. A közigazgatási bizottságnak folyó havi ülésében felhivatott figyelmem az iránt, hogy a Budapestre szolgáló végett törekvő eseléseknek hozzam tudomására, miszerint megfelelő alkalmazást ott már csak igen nehezen találhatnak s így oknélküli és költséges utat ne tegyenek.

Miután ezen kérdés más, az anyagi romlástól elterő káros következményekkel is jár, melyeknek megelőzése nemesak hivatalból, hanem humanisticus és morális szempontból is kötelességünk, felhívom az I. foku hatóságot, hogy ezen körülményt a legszélesebb körben hozza kellő módon köztudomásra s a czéltalan törekvést a lehetőségig, de mindenestre a törvényes korlátokon belül akadályozza meg.

Székely-Udvarhelyen, 1899. évi decz. hó 29-én. Dr Damokos Andor, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánja. Sz. 23832-99. alisp.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak.

Közhírrétél végett értesitem, hogy kisküküllő-vármegyei Küküllővár és Balázstelke községekben a sertésvész megszűnván, ezen községeki a zárlat alól feloldattak. Ellenben ugyanazon vármegyét Zsidve községben a sertésvész járványosan föllépván, ezen község zárlat alá helyeztetett.

Székely-Udvarhelyen, 1899. évi decz. hó 27-én. Dr Damokos Andor, alispán.

HIRDETÉSEK.

1021. szám. folyó 1899. vh.

Árverési hirdetmény.

A sz-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbíróságnak V. 5492-899. polg. számú végzése által Szentkeresztbányai Lánckzy Sándornak képviselve Dr Valentsik Ferencz ügyvéd által, kecsеткиsfaludi Albert István ellen 163 frt 96 kr tőke és járuléka iránti ügyben, alpereseknél Kecеткиsfalud községben összesen 2000 frtra becsült következő javai u. m.: Egy trieur rostáló gép Grépel Hugó-féle, egy törökbuza fejtőgép, egy gőzmozdony Siegel G. 286. számmal jelezve, ezen ingók Kecеткиsfalud községben helyszínén a malomban 1900. év január hó 22-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen elfognak adatni, melynél az egyes javak vételárán azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölsőlegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól. Sz.-Udvarhelyt, 1899. december hó 25-én.

Biró Sándor s. k., kir. végrehajtó.

Hatóságilag ** engedélyezett ** végkiárusítás!

A vármegyeház alatt lévő Dénés János-féle férfi- és női szövetraktár összes készletét üzletfelhagyás folytán mélyen leszállított árban teljesen kiárusítja a tulajdonos.

- Az üzlet egészben is berendezéssel együtt eladó. -

Minden héten ujdonságok!

Képes Levelező-lapok mintegy 500 féle művészies kivitelben

„Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése, Kossuth-utca) kaphatók.

Minden héten ujdonságok!

IRJUNK Müller-féle tentával. TÁMOGASSUK A MAGYAR IPART!

BOR tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek vétel előtt hivatalosan vegyelemezve vannak, csakis FERNENGELGYULA jóhírű pinczéjében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő előnyös árakban: Literenként 32 krtól 1 frt 40 krig. Tíz literen felül 28 krtól 1 forint 20 krig. Nagyban adó nélkül 56 literen felül hektoliterenként 24 krtól 46 frtig. Részletes árjegyzék és minta ingyen és bérmentve.

Sz. 19887-899. szb.

Pályázati hirdetmény.

Az Udvarhelymegye területén székely-kereszturi járásban V-ik csoport alatt foglalt községek részéről és pedig Szent-Erzsébet, Kis-Solymos és Oláh-Andrásfalva 2560 lakóssal bíró körbái állás megüresedvén, annak betöltése végett ezennel pályázatot hirdetek.

- Javadalmazása: 1. 50 frt rendes fizetés. 2. 20 frt lakbér illetmény. 3. Minden szüléskor közreműködéséért 1 frt díj vagy természetben egy véka gabona. Felhivatnak ennek folytán mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy folyamodványaikat 1900. évi január hó 15-éig alólirhoz annál is inkább adják be, mert a később beérkezetek figyelembe nem vétetnek.

Székely-Keresztur, 1899. december 15-én. (3-3)

Gálffy Kálmán, főszoalgaíró.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp. Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító be-dörzsoléséket alkalmaztatik községyenél, csúznál, tagzsagotásnál és meghűlésekkel és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; f rak t ár: Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossak legyünk, mert több kisebb-böbörű utántzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czégyjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, RUDÓLSTADT cs. és kir. udvari szállítók.